

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

факультет іноземної філології

кафедра англійської мови

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Стратегії міжкультурного спілкування, англійська мова викладання
Викладачі	Матковська Марія Василівна https://ang.kpnu.edu.ua/
Профайл викладачів	Матковська М. В. – старший викладач
E-mail:	корпоративна поштова скринька matkovska.mariya@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=149
Консультації	Відповідно до навчального плану, на дисципліну відводиться 3 год. поточних консультацій

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Стратегії міжкультурного спілкування» є вибірковою навчальною дисципліною (за вільним вибором студента) професійної підготовки і викладається у контексті підготовки бакалаврів спеціальності 035 Філологія Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська); 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (англійська) 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (німецька) 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (польська).

Дисципліна покликана ознайомити студентів із стратегіями і тактиками міжкультурного спілкування з метою підвищення ефективності комунікації.

3. Мета та цілі курсу

Метою навчальної дисципліни «Стратегії міжкультурного спілкування» є англomовна комунікативна грамотність майбутнього спеціаліста, яка передбачає пошук стереотипних ситуацій спілкування, етикетних характеристик універсальних актів комунікації; рольових та соціально-символічних особливостей; функціонально-стильових «підмов»; конверсаційних максим та систем кінетичних засобів спілкування з метою виявлення успішних мовленнєвих взаємодій та ототожнення національно-культурної специфіки мовленнєвого спілкування.

Цілі курсу:

- використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії комунікації;
- ознайомити студентів із методами й освітніми технологіями навчання теорії англomовної комунікації;
- формувати іншомовну комунікативну стратегію спілкування між студентами і викладачами із дотриманням етичних норм, принципів толерантності, творчого діалогу та взаємоповаги;
- спонукати студентів до ефективного спілкування в науково-навчальній сфері; до участі в дискусіях, круглих столах, Інтернет-конференціях, вебінарах тощо;
- удосконалювати і підвищувати лінгвістично-комунікативні компетентності студентів, створюючи можливості для їхньої участі в міжнародних професійних об'єднаннях.

4. Формат курсу

Дисципліна професійної підготовки (вільного вибору студента)

5. Результати навчання

За результатами навчання студенти:

- Мають знання про стратегії і тактики міжкультурного спілкування;
- Вміють аналізувати функціонально-стильові «підмови» стратегій і тактик; максими та системи кінетичних засобів спілкування;
- Вміють ідентифікувати рольові та соціально-символічні особливості універсальних актів комунікації та характеризувати комунікативні стратегії і тактики різних типів дискурсів;
- Вміють критично оцінювати та відстоювати комунікативну позицію й способи її посилення;
- Вміють давати мовно-комунікативну характеристику комунікативних стратегій і тактик в англійських лінгвокультурах та з'ясовувати причини і визначати типологію комунікативних невдач;
- Здатні учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію;
- Ефективно аналізують, критично оцінюють та відстоюють комунікативну позицію комунікантів та способи її посилення; комунікативний паспорт учасників спілкування та формулюють стратегії і тактики міжособистісного спілкування;
- Вміють структурувати та інтегрувати знання з різних областей професійної діяльності, здатні творчо використовувати й розвивати їх для вирішення професійних завдань.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
	денна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)

	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (англійська) 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (німецька) 01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта (Мова і література (польська)
Рік навчання/ рік викладання	третій /
Семестр вивчення	шостий
нормативна/вибіркова	вибіркова
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год.
Кількість годин навчальних занять	40 год.
Лекційні заняття	16 год.
Практичні заняття	24 год.
Семінарські заняття	0 год.
Лабораторні заняття	0 год.
Самостійна та індивідуальна робота	80 год.
Форма підсумкового контролю	залік

7. Пререквізити курсу

Передумови для вивчення дисципліни: практична граматики англійської мови, теоретичні проблеми сучасної англістики, лексикологія, фонетика, латинська мова, історія англійської мови, стилістика англійської мови.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм і операційних систем та навчальної платформи MOODLE (модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища).

9. Політики курсу

Відвідання занять. Очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Пропущені заняття. Студенти відпрацьовують пропущені заняття на консультаціях в усній та письмовій формі.

Література.

Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе на Форум сайту, статті для участі в Інтернет-конференції (К-ПНУ, квітень 2022)).

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

10.Схема курсу

Дата / кількість акад. год.	Тема, план	Форма заняття	Матеріали	Література Інтернетре сурси	Завдання, год	Вага оцінки (балів)	Термін виконан ня
-----------------------------------	------------	---------------	-----------	-----------------------------------	------------------	------------------------	-------------------------

4	Змістовий модуль 1. Теорія іншомовної міжкультурної комунікації	лекція / практичне заняття	Мультиме-ді йні презентації; аудіо/відео фільми	Основна: 1, 7-18; 2, 7-28; 3, 4-25. Допоміжна: 1, 211-223.	Переглянути презентацію, підготуватися до практичного заняття; виконати самостійну роботу – 10 год на кожну тему: виконати тести в системі Moodle P (3 год.) та написати есе на Forum (Moodle) (3 год.); переглянути аудіо та відео фільми і виконати відповідні завдання (4 год.).	Поточний і модульний контроль (100 балів): Змістовий модуль 1 – 50 балів	Протягом курсу
6	Тема 1. Вступ до теорії комунікації			Основна: 1, 251-267; 2, 191-201; 3, 29-49; 4, 20-24. Допоміжна: 2, 54-66.			
4	Тема 2 Культура і комунікація			Основна: 1, 107-135; 2, 96-109; 3, 60-79. Допоміжна: 4, 24-41.		Поточний контроль 1 модуля – 22 бали;	
6	Тема 3. Особа і комунікація			Основна: 1, 100-103; 2, 115-128; 3, 76. Допоміжна: 4, 70-81.		МКР 2 модуля – 25 балів; Самостійна робота – 3 бали	
	Тема 4. Слухання у комунікації					Змістовий модуль 2 – 50 балів:	
4	Змістовий модуль 2. Міжперсональна міжкультурна комунікація			Основна: 1, 57-58; 2, 53-54; 3, 96. Допоміжна: 2, 81-88.		Поточний контроль 2 модуля – 23 бали;	
	Тема 1. Вербальні повідомлення						

4				Основна: 1, 58-66; 2, 54-65; 3, 116. Допоміжна:4, 34-49.		МКР 2 модуля – 25 балів; Самостійна робота – 2 бали	
6	Тема 2. Невербальні повідомлення						
6	Тема 3. Міжперсональна комунікація: розмова			Основна: 1, 107-112; 2, 170-179; 3, 142-163; 4, 118-123. Допоміжна:1, 223-248.			
	Тема 4. Міжперсональні службові відносини			Основна: 1, 191-212; 2, 98-109; 3, 243-261. Допоміжна:2, 51-88.			

11. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	разом	у тому числі

		лекційн і заняття	практи чні заняття	семіна рські занятт я	лабора торні занятт я	само стійна робота	індиві дуальн а робота
Змістовий модуль 1. Теорія іншомовної міжкультурної комунікації							
Тема 1. Вступ до теорії комунікації	14	2	2			10	
Тема 2. Культура і комунікація	16	2	4			10	
Тема 3. Особа і комунікація	16	2	4			10	
Тема 4 Слухання в комунікації	14	2	2			10	
Разом за змістовим модулем 1	60	8	12			40	
Змістовий модуль 2. Міжперсональна міжкультурна комунікація							
Тема 1. Вербальні повідомлення	16	2	4			10	
Тема 2. Невербальні повідомлення	16	2	4			10	
Тема 3. Міжперсональна комунікація: розмова	14	2	2			10	
Тема 4 Міжперсональні комунікативні службові відносини	14	2	2			10	
Разом за змістовим модулем 2	60	8	12			40	

Разом	120	16	24			40	
-------	-----	----	----	--	--	----	--

12. Система оцінювання та вимоги

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (початковий)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, мовних фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Студент не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення окремих понять, категорій (однак з помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати мовні явища,

тивний)		робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; частково володіє термінологією.
	8	Знання студента досить повні для застосування вивченого матеріалу в стандартних ситуаціях; студент вміє аналізувати, робити деякі висновки; відповідь повна, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати.
	9	Студент володіє основним матеріалом, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, тлумачить лінгвістичні поняття, категорії; формулює правила; може самостійно опрацьовувати матеріал; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Студент володіє програмними знаннями та використовує їх у практичних ситуаціях; може визначати особливості мовних процесів; робить аргументовані висновки; використовує знання, аналізуючи різні мовні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності; спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; оцінювати різноманітні мовні явища, процеси.
	12	Студент має системні знання; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; схильний до системно-наукового аналізу явищ; уміє самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; використовує різноманітні джерела інформації.

13.Самостійна робота

Мета: Розширення та поглиблення знань студентів про методику комплексного аналізу англомовної комунікації.

№ з/п	Питання	Кількість годин	Форми контролю	Література
1.	Відвідайте указаний сайт та ознайомтесь з комунікативними теоріями зарубіжних дослідників	10	Дискусія на Форумі сайту Moodle Тести №1у системі Moodle	http://www.afirstlook.com/archther.cfm
2.	Прочитайте теоретичний матеріал розділу “ <i>Words, meanings and concepts</i> ”. Підготуйтеся до тестів у електронному ресурсі	10	Тести №2у системі Moodle	Основна: 3, 26-48; 4, 19-21.
3.	Порівняйте інформацію про витоки мовної комунікації	10	Тести №3у системі Moodle	Основна: 2, 5-18; 4, 308-320. Додаткова: 1, 124-139.
4.	Проаналізуйте комунікативну поведінку двох ведучих телевізійних програм на предмет уживання ними різних кодових систем. Виявіть використані ними невербальні засоби, які впливають на ваше сприйняття змісту повідомлень	10	Тести №4у системі Moodle	Інтернет-джерела, e.g. You Tube, etc.
5.	Проаналізуйте фрагменти комунікації (5-7) та охарактеризуйте мовленнєву діяльність комунікантів.	10	Тести №5у системі Moodle	Інтернет-джерела, e.g. http://www.colorado.edu/communication/

				meta-discourses/ theory.htm
6.	Проаналізуйте фрагменти комунікації (5-7) та визначте типи МА за ілокутивною силою	10	Тести №6у системі Moodle	Основна: 3, 149-164.
7.	Прочитайте теоретичний матеріал розділу “ <i>Language, culture and meaning</i> ”. Підготуйтеся до тестів у електронному ресурсі	10	Тести №7у системі Moodle	Основна: 3, 127-146.
8.	Прочитайте теоретичний матеріал розділу “ <i>Doing things with words: Pragmatics</i> ”. Підготуйтеся до тестів у електронному ресурсі	10	Тести №8у системі Moodle	Основна: 3, 149-174; 4, 408-420. Додаткова: 1, 144-159.
	Разом	80		

Оцінювання самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає його під час усного виступу та виконання тестових завдань, глибоко та всебічно розкриває зміст обраної теми, засвідчуючи при цьому використання обов’язкової та додаткової літератури
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усного виступу та виконання тестових завдань, в основному розкриває зміст обраної теми, демонструючи при цьому використання обов’язкової літератури. Але при висвітленні проблеми не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки

3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст під час усного виступу та виконання тестових завдань, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усного виступу та виконання тестових завдань, недостатньо розкриває зміст обраної теми, допускаючи при цьому суттєві неточності
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст обраної теми під час усного виступу та виконання тестових завдань

14. Система оцінювання та вимоги

Поточний і модульний контроль (100 балів)						Сума
Змістовий модуль 1 – 50 балів			Змістовий модуль 2 – 50 балів			100
Поточний контроль	МКР 1	Самостійна робота	Поточний контроль	МКР 2	Самостійна робота	
22 бали	25 балів	3 бали	23 бали	25 балів	2 бали	

Критеріями оцінювання знань, умінь, навичок студентів з навчальної дисципліни «Стратегії міжкультурного спілкування» є досягнуті рівні мовно-мовленнєвої компетентності, продемонстровані студентами під час проведення практичних занять, виконання завдань самостійної роботи та індивідуальних завдань, а також успішне виконання МКР. Модульні контрольні роботи охоплюють основні комунікативні процеси і явища (Прелімінарії комунікації. Моделі породження мовлення. Моделі сприйняття мовлення. Принципи функціонування мовленнєвих механізмів. Вербальні повідомлення. Невербальні повідомлення. Міжперсональна комунікація: розмова. Проблеми типології мовленнєвих жанрів. Мовленнєві акти у процесах спілкування. Міжперсональні службові відносини) у контексті міжкультурної комунікації.

Залік з навчальної дисципліни «Стратегії міжкультурного спілкування» виставляється студентам, які відвідали всі лекційні і практичні заняття та брали активну участь у виконанні всіх практичних, самостійних та індивідуальних завдань з теорії іншомовної комунікації, а саме: аналізі мовленнєвих висловлювань і прагматичних ситуацій.

15.Список рекомендованої літератури

Основна література

1. Бацевич, Флорій. *Основи комунікативної лінгвістики* : Підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2009. – 344 с. (2-ге вид., стер.)
2. Манакін В.М. *Мова і міжкультурна комунікація*. Київ : Академія, 2012. 285 с.
3. Яшенкова О.В. *Основи теорії мовної комунікації* : навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2010. 312 с.
4. DeVito, Joseph A. *Human communication : the basic course*. New-York : Hunter College of the City University of New York, 2018. 461 p.(14th Edition)

Допоміжна:

1. Бацевич, Флорій. *Нариси з лінгвістичної прагматики*. Львів: ПЛІС, 2010. 336 с.
2. Садохин А.П. *Введение в теорию межкультурной коммуникации* : учебное пособие. М. : КНОРУС, 2016. 256 с. (2-е изд., стер.)
3. Яшенкова О. В. *Основи теорії мовної комунікації*: навч. посіб. для самостійної роботи студента. К.: ВЦ «Академія», 2011. 304 с.
4. Crystal, David. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. Cambridge : Cambridge University Press, 2019. 489 p.(3rd Edition)

Рекомендовані джерела інформації

Video films (either on CD or You Tube):

1. Cultural differences - From all over the world... to Italy!
<https://www.youtube.com/watch?v=vO6N0ha22Mk>
2. Secrets of cross-cultural communication
https://www.youtube.com/watch?v=kujUs_6qeUI
3. Communicating Across Cultures: Humor and Body Language
<https://www.youtube.com/watch?v=qx1YLjui1oM>
4. “Observing Cultural Differences Between East & West”
<https://www.youtube.com/watch?v=8glSOC3UyxA>
5. Understanding Cultural Communication Differences
<https://www.youtube.com/watch?v=0W9iLrfyq20>
6. Introduction to effective communication
<https://www.youtube.com/watch?v=u16EPwFmdis>
7. How to Improve Communication Skills at Work
<https://www.youtube.com/watch?v=knUEdy-kO>
8. How to Introduce Yourself to a New Team
https://www.youtube.com/watch?v=NYEf_b_0H7Y&list=RDCMUCIBJXulalYQ0dYY5fB7LsfA&index=5
9. Pragmatics- Deixis
<http://www.youtube.com/watch?v~aal9VSPkf5s>
10. Deixis
<http://www.youtube.com/watch?v~aal9VSPkf5s>